

Jaarverslag 2024

VASTGESTELD MAART 2025

VOORWOORD

Dit is het eerste verslag van de Rekenkamer Hof van Twente. Als opvolger van de rekenkamercommissie is de Rekenkamer 2024 voortvarend van start gegaan. Ten eerste omdat de wettelijke status en reikwijdte van gemeentelijke rekenkamers is veranderd met de inwerkingtreding van de Wet decentralisatie lokale rekenkamers per 1 januari 2024. Ten tweede omdat de gehele rekenkamer een compleet andere samenstelling en ondersteuning heeft dan de voorgaande rekenkamercommissie.

De nieuwe rekenkamer heeft dus tijd geïnvesteerd in zichzelf, in formele en minder formele werkspraken én in de kennismaking met een -voor deze rekenkamer- nieuwe raad, de door de raad aangestelde Klankbordgroep, het college en de directie.

Tot slot heeft de rekenkamer tijd geïnvesteerd om mogelijke onderzoeksonderwerpen op te halen, te inventariseren, eigen te maken en te verkennen welke onderwerpen zich prioritair aandienen voor mogelijk onderzoek.

Investeren in de relaties, de (onderzoek)agenda en het team is waardevol om in de toekomst ervoor te zorgen dat processen zorgvuldig en toch soepel doorlopen kunnen worden. Dat neemt niet weg dat de rekenkamer het afgelopen jaar graag al volop met onderzoek aan de slag was gegaan. Dat is niet gelukt – het eerste "eigen" onderzoek wordt in 2025 uitgevoerd – maar de rekenkamer heeft wél het door de vorige rekenkamercommissie ingezette onderzoekstraject 'klachtenafhandeling' en de 'quickscan verbonden partijen' aan de raad kunnen aanbieden.

In 2025 bouwen we voort op de fundamenten van 2024. Daarom geven we in dit jaarverslag ook een vooruitblik op de aanstaande onderzoeken en de mogelijke onderzoeksagenda.

Tot slot geven wij u een overzicht van de financiën over 2024 en geven we onze verwachtingen voor 2025 en verder aan.

Jantine Langenhof, voorzitter

INVESTERINGSJAAR 2024

Het afgelopen jaar begon voor de Rekenkamer op 16 januari met de vaststelling van de 'Verordening gemeentelijke Rekenkamer Hof van Twente 2024' en de gelijktijdige benoeming en beëdiging van een rekenkamer in nieuwe samenstelling, bestaande uit:

- Jantine Langenhof (Enter), voorzitter
- Jos Dolstra (Zwolle), plv. voorzitter
- Jos van Maasacker (Enter), lid

De rekenkamer wordt sinds de start vanuit de griffie ondersteund door een ervaren adviseur in de persoon van plaatsvervangend griffier Jeroen Heuvel.

Hoewel het voor twee van de drie leden hun eerste rekenkamer is, kent deze rekenkamer een breed palet aan ervaring in en met het openbaar bestuur, onderzoek en advisering. Desondanks betekent een nieuw team dat 2024 (met name tot aan het zomerreces) in het teken stond van investeren en opbouwen. Investeren in het opbouwen van de relatie met raad(sfracties), college, directie, klankbordgroep en griffie. Investeren in de eigen kennis en kunde; zo hebben Jos Dolstra en Jos van Maasacker met succes de introductie-opleiding rekenkamer van de landelijke Vereniging van Rekenkamers (VvR, www.rekenkamers.nl) afgerond. Opbouwen van een eigen Reglement van Orde (RvO), werkwijze en onderzoeksprotocol. Voor al deze processen is bewust tijd uitgetrokken, zodat het specifieke rekenkamerwerk en de gewenste karakteristiek van de rekenkamer Hof van Twente ('wat voor rekenkamer willen wij zijn?') goed geborgd, geïnternaliseerd en uitgedragen kan worden.

Na het zomerreces is begonnen met het opbouwen van een onderzoeksagenda. Omdat er géén bestaande longlist van onderzoeksonderwerpen beschikbaar was, is gewerkt aan het ophalen, inventariseren en verkennen van potentiële onderzoeksonderwerpen, het filteren tot een shortlist en het opbouwen van een onderzoeksagenda. Uiteindelijk heeft in het laatste kwartaal de eindselectie plaatsgevonden en is begonnen met de voorbereidingen (voorbereidend onderzoek, gesprekken, onderzoeksopzet, aanschrijven onderzoeksbureaus) voor het eerste eigen onderzoek 'burgerparticipatie'.

Mw. Langenhof heeft als voorzitter van de Rekenkamer Hof van Twente, samen met secretaris Jeroen Heuvel zitting genomen in het kernoverleg van de Samenwerkende Twentse Rekenkamers. Aan dit samenwerkingsverband doen nagenoeg alle Twentse gemeenten (uitgezonderd Rijssen-Holten, Twenterand, Wierden en Hellendoorn) en de provinciale Rekenkamer Oost-Nederland deel. Daarin wordt onder andere besproken en beslist welk onderzoeksonderwerp binnen het samenwerkingsverband wordt opgepakt. Doordat de Rekenkamer Hof van Twente direct een positief-kritische houding op de mogelijke onderzoeksonderwerpen hanteert, heeft in dit verband het uiteindelijk gekozen onderwerp 'Twentse samenwerking' de extra insteek 'democratische legitimiteit van semi-formele samenwerking' meegekregen. Voorzitter Jantine Langenhof heeft namens de rekenkamer Hof van Twente zitting in de begeleidingscommissie van dit onderzoek. Aan dit onderzoek nemen overigens óók de gemeenten Rijssen-Holten, Twenterand en Hellendoorn deel.

Het Reglement van orde van de Rekenkamer Hof van Twente vindt u op de website van de rekenkamer (klik [hier](#)).

Het Onderzoeksprotocol/werkwijze en schematische weergave daarvan vindt u op de website van de rekenkamer (klik [hier](#)).

ONDERZOEKEN 2024

Naast de activiteiten rondom het inwerken en investeren, hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- De vorige rekenkamercommissie had zich aangemeld voor het jaarlijkse DoeMee-onderzoek naar gemeentelijke klachtafhandeling. De resultaten van dit onderzoek werden begin 2024 bekend gemaakt, waarna de rekenkamer Hof van Twente het eindrapport en de lokale factsheet in juli 2024 voor een bestuurlijke zienswijze aan het college heeft aangeboden en vervolgens in oktober 2024 heeft aangeboden aan de gemeenteraad (raadsbehandeling op 25 november 2024).
- De quick scan verbonden partijen – een jaarlijks initiatief van de Samenwerkende Twentse Rekenkamers – is in mei 2024 opgesteld en aangeboden aan de raad ter voorbereiding op de zienswijze op de conceptbegrotingen van de zeven gemeenschappelijke regelingen waar Hof van Twente bij is aangesloten¹.
- Het onderzoek in opdracht van de Samenwerkende Twentse Rekenkamers naar ‘Twentse samenwerking’, gestart in 2024, is uitgewerkt en wordt momenteel uitgevoerd door bureau Berenschot. De oplevering van dit onderzoek wordt kort na het zomerreces 2025 verwacht.

FINANCIËN 2024 (en 2025)

In 2024 heeft de rekenkamer relatief weinig uitgegeven van het totaal door de raad beschikbaar gestelde budget van 45.115 euro. Dat was al voorzien in het investeringsjaar 2024. Halverwege 2024 heeft een (niet met de rekenkamer besproken) begrotingswijziging plaatsgevonden van 21.000 euro. Deze begrotingswijziging heeft uiteindelijk geleid tot een overschot dat te klein was om over te hevelen naar 2025. De rekenkamer betreurt dit, omdat een ruimer onderzoeksbudget voor 2025 (en misschien ook 2026) meer mogelijkheden had opgeleverd. Het is namelijk niet ondenkbaar dat deze eenmalige begrotingswijziging een langdurige doorwerking gaat krijgen.

Het gekorte budget voor 2024 is vooral besteed aan opleiding- en de vergadervergoeding voor de leden (vergaderingen, werksessies, kennismakingsafspraken, etc.), die in het investeringsjaar frequenter waren dan dat in 2025 het geval zal zijn. Daaruit volgt het onderstaande financiële overzicht 2024. Daarbij wordt opgemerkt dat niet alle posten zijn geboekt op de wijze zoals gewenst (zie de toelichting onder de tabel). In 2025 is verbetering noodzakelijk om de verantwoording correct en volledig te kunnen realiseren.

De Rekenkamer kijkt met een goed gevoel terug op 2024. De investering in een stevige basis, in interne en externe samenwerking én in kennis en inhoudelijke verdieping zal zich op termijn uitbetalen. De Rekenkamer dankt de raad, de klankbordgroep, het college, de directie en de raadsgriffie voor de open gesprekken en de waardevolle input. Er is vertrouwen dat er in de verdere samenwerking ruimte blijft voor een stevige inhoudelijke dialoog, met oog voor een goede werkrelatie.

¹ Omgevingsdienst Twente (ODT), Recreatieschap Twente, SamenTwente, Stadsbank Oost-Nederland (SON), Veiligheidsregio Twente (VRT), Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT), Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente (SWB).

Begroting Rekenkamer Hof van Twente 2024

kostensoort	omschrijving	begroting *	begrot.wijz. *	na wijzig.	realisatie *	besteedbaar
11100	loonkosten	€ -			nvt	nvt
11111	loonkosten raadsleden	€ 8.000,00	€ -	€ 8.000,00	€ 11.667,70	€ -3.667,70
14200	cursussen en congressen	€ 100,00	€ -	€ 100,00	€ 1.025,00	€ -925,00
14600	presentiegelden	€ 3.637,00	€ -	€ 3.637,00	€ -	€ 3.637,00
24900	externe onderzoeks- en advieskosten	€ 33.378,00	€ -24.000,00	€ 9.378,00	€ 1.563,09	€ 7.814,91
		€ 45.115,00		€ 21.115,00	€ 14.255,79	€ 6.859,21
	bron: Key2Finance					
Toelichting						
11100	deze post vervalt omdat er geen loonkosten zijn (secretaris rekenkamer is vast onderdeel takenpakket van de senior-raadsadviseur)					
11111	deze post vervalt miv 1-1-2025 omdat er geen interne leden meer zijn					
14200	hieronder valt o.a. contributie NVR ad 425 euro/jaar (514,25 incl BTW)					
14600	hieronder vallen de leden-declaraties inzake vergaderingen (160 euro vzt / 140 euro leden) en hun reiskosten (max belastingvrije vergoeding)					
	Deze kosten worden per kwartaal berekend obv van aanwezigheid vergadering.					
24900	hieronder vallen alle kosten van (externe) onderzoeksbureau's, inclusief de doorberekening van gezamenlijk Twents onderzoek					
	onderbesteding minder dan 10.000 euro vloeit automatisch terug naar de algemene middelen en is dus NIET door te boeken naar de begroting 2025.					

Hoewel het budget van de rekenkamer de landelijke richtlijn van 1,30 euro per inwoner volgt, biedt het beschikbare budget krap ruimte voor een minimaal pakket aan onderzoekwerkzaamheden. Daarbij is het een gelukkige omstandigheid dat we door aansluiting bij de landelijke Vereniging van Rekenkamers (VvR) én door de intensieve samenwerking met andere rekenkamers, de kosten voor die specifieke onderzoeken relatief laag kunnen houden.

Niettemin moet de rekenkamer concluderen dat het huidige budget ontoereikend zal zijn als er behoefte is aan (een) extra onderzoek of als er een groter onderzoek nodig is. Daarnaast kunnen de geldende begrotingsregels van de gemeente een structurele beperking vormen als de rekenkamer te weinig budget over houdt (< 10.000 euro) om mee te nemen naar een volgend jaar.

ONDERZOEKSAGENDA 2024-2025

Uit de diverse gesprekken die de rekenkamer met alle raadsfractie heeft gevoerd, is een longlist van onderwerpen opgesteld, die mogelijk tot een onderzoek zouden kunnen leiden. De rekenkamer heeft aan de hand van criteria als haalbaarheid, actualiteit/urgentie, maatschappelijke meerwaarde, etc. deze longlist teruggebracht tot een shortlist, de zogenoemde onderzoeksagenda². Uit deze shortlist is een vijftal onderwerpen overgebleven waarop de rekenkamer een grove verkenning heeft gepleegd.

Uiteindelijk is gekozen voor het onderwerp 'burgerparticipatie' als eerste grote onderzoek van deze rekenkamer. Die keuze is, na uitvoerig vooronderzoek door de rekenkamer naar onder andere de haalbaarheid, voorgelegd aan de Klankbordgroep om te horen of zij de potentiële meerwaarde van dit onderzoek delen. Hierna is het traject gestart van de voorbereiding op het onderzoek (startnotitie) en zijn diverse bureaus benaderd. Op moment van schrijven van dit jaarverslag is de opdrachtverlening bijna rond. De planning is om het eindrapport in november/december in de raad gegendereerd te hebben.

² De zogenoemde onderzoeksagenda is een dynamisch document en kan aan de hand van de actualiteit jaarlijks wijzigen.

Aan de Klankbordgroep is de voorgenomen deelname aan het DoeMee-onderzoek 2025 inzake 'Onderbesteding' voorgelegd. Ter verduidelijking: de Vereniging van Rekenkamers (VvR) organiseert jaarlijks een DoeMee-onderzoek waar rekenkamers op in kunnen tekenen voor deelname. Groot voordeel is dat de forse kosten van zo'n onderzoek worden verdeeld over meerdere rekenkamers door heel Nederland. "Nadeel" is dat het eindrapport -hoewel vaak voorzien van een factsheet per deelnemende gemeente- redelijk algemene conclusies en aanbevelingen oplevert. De lokale rekenkamer kan deze gebruiken om te bepalen of nader lokaal onderzoek op eenvoudige en kleinschalige wijze (bijvoorbeeld door de rekenkamerleden zelf) nuttig is. De eindrapportage van DoeMee-onderzoeken is doorgaans in november/december.

De jaarlijkse quickscan op de conceptbegrotingen van de gemeenschappelijke regelingen zal ook in 2025 plaatsvinden onder regie van de Samenwerkende Twentse Rekenkamers. De Samenwerkende Twentse Rekenkamers verwachten na de zomer het onderzoek Twentse samenwerking aan te bieden aan de gemeenteraden. Naar verwachting zal eind 2025 een volgend gezamenlijk onderzoeksonderwerp bepaald zijn en wellicht ook al zijn aanbesteed. Of de Rekenkamer Hof van Twente deelneemt hangt af van de meerwaarde voor deze gemeente.

In 2025 af te ronden onderzoeken (in chronologische volgorde van verwachte publicatie):

- Quickscan verbonden partijen
- Twentse Samenwerking
- Burgerparticipatie
- DoeMee-onderzoek Onderbesteding

Het voor de rekenkamer beschikbare budget is voor 2025 door indexatie opgehoogd naar 47.881 euro. De beoogde onderzoeksagenda voor 2025 levert de volgende begroting op:

Omschrijving	Kosten	Opmerking
Vergoedingen rekenkamer	12.500,00	
Lidmaatschap VvR en diverse kleine kosten	500,00	
DoeMee-onderzoek 'Onderbesteding'	500,00	
Onderzoek Twentse samenwerking	(ca. 1.500 euro)	gestart en betaald in 2024
Nieuw onderzoek in Twents verband	1.500 ,00	onzekere kostenpost; onderwerp en planning nog nader te bepalen
Quickscan Verbonden partijen	500,00	raming o.b.v. kosten 2024
Onderzoek Burgerparticipatie	33.381,00	definitieve kosten nog niet bekend
Totaal	47.881,00	

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

De rekenkamer signaleert enkele positieve én negatieve ontwikkelingen:

- Extern onderzoek: voor wat omvangrijkere en/of complexere onderzoeken zijn bijna alle rekenkamers afhankelijk van onderzoeksbureaus. De invoering van de Wet versterking decentrale rekenkamers heeft ertoe geleid dat er nauwelijks "slapende"

rekenkamers meer zijn. En dus meer vraag naar externe bureaus. Dat heeft drie belangrijke gevolgen:

- De prijzen zijn gestegen; onderzoeken die voorheen circa 20.000 euro kostten, zijn nu niet meer voor onder de 25.000 euro weg te zetten. Daarnaast speelt indexatie en prijsverhoging i.v.m. verhoogde uurtarieven een rol.
 - Bureaus zeggen vaker 'nee' door een volle onderzoeksagenda; dit ondervangt de rekenkamer door te werken met pitches om daarna alléén bij het voorkeuzebureau om een tijdrovende offerte te vragen.
 - Er komen veel nieuwe en soms gespecialiseerde onderzoeksbureaus bij. Dat maakt dat het vinden van het meest geschikte bureau uitdagender, tijdrovender en risicovoller is geworden.
- Het werk en belang van de rekenkamer blijkt bij raadswisselingen voor nieuwe raadsleden nog onbekend terrein. Gekoppeld aan het steeds groter worden percentage nieuwe raadsleden na een verkiezing, vraagt dit een flinke en doorlopende investering om de rekenkamer, uitvraag op onderwerpen en aanbieden van onderzoeksrapporten goed te laten landen bij de raad. Met de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 voor de deur, zal de rekenkamer dan ook de griffie verzoeken met deze ontwikkeling rekening te houden in het inwerkprogramma van de nieuwe raad.
 - De Vereniging van Rekenkamers (VvR – voorheen NVvR) timmert de laatste paar jaar enorm hard aan de weg en positioneert zich steeds meer als een goed ondersteunend en initiërend spin in het web. De sterk verbeterde website is een platform geworden voor enorm veel kennis (trainingen), metadossiers, handreikingen, uitwisseling (webinars) en vernieuwing. Daarnaast wordt actief aandacht besteed aan relatie-onderhoud. Zo is directeur Lies van Aelst zowel in 2023 als 2024 in gesprek gegaan met de Samenwerkende Twentse Rekenkamers en zal zij dat naar verwachting ook in 2025 doen, mogelijk met Hof van Twente als gastheer voor alle rekenkamers in de zogenoemde Kenniskring Oost/Twente.

Concluderend stelt de rekenkamer dat – hoewel het werk nooit klaar is – er veel werk is verzet en dat er vertrouwen is dat deze rekenkamer de komende jaren een gewaardeerd 'toegangspuntaal tot inzicht' zal zijn voor de gemeenteraad en het college.

~ Rekenkamer Hof van Twente ~